

Szerkesztőség

hová

a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő:

Str. Luterana 3.

BUKARESTI

KÖZZLÖNY

ÚJ FOLYAM

Két hetenként megjelenő, vegyes tartalmu, de nem politikai irányu lap.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 frank

Fél évre . . . . 4 frank

Negyed évre . . . 2 frank

Egyes szám ára 40 ban

Kiadják : Szörnyű Mihály, Varju Péter, Fejér Miklós, Ferencz Antal, Fekete József, Bara János, Nagy János, Bors Miklós, Botár Péter, Hajdu András, Huszti János, Ónodi Antal, Péter Balázs, Trombitás János, Vizi Dénes.

A kiadók megbízottja : Csengeri Béla.

Szerkesztő : Bartalus János.

Olvasóinkhoz!

A Bukaresti Magyar Társulat választmánya folyó 1899 év szeptember 12-én tartott gyűlésében elhatározta, hogy egy Bukarestben megjelenő magyar lapot indít, melynek szerkesztésével alól irottat bizta meg. Rég érzett hiány Bukarestben egy magyar lap. Hazánk határain kívül itt tartózkodnak magyar hazánkfiai egy tömegben legnagyobb számban. Nyilván tartási hivatal hiányában pontosan nem állapítható ugyan meg, de hozzávetőleg mintegy 20 ezerre lehet tenni a Bukarestben tartózkodó magyarok számát. Igaz, hogy ezeknek nagy része napszamosokból és cselédségből áll, de a kevés számú egyházi, vagy más hivatalnok mellett, elég tekintélyes számban vannak különféle kereskedésekkel foglalkozók és önálló iparosok, kiknek legnagyobb része egyszerűs mind házbirtokos is. Ez utóbbiak, t. i. a hivatalnokok, kereskedők és iparosok vannak itt arra hivatva, hogy a magyar szellemet, fentartsák és a külföldön is dicsőséget és jó hírnevet szerezzenek a magyar névnek. Fájdalom azonban, ez nem mindenkor történik így. Mint minden nagy város, úgy Bukarest is sok felől jött és sok féle természetű népet foglal magában. Ezek között vannak jók is, rosszak is. A jók önzetlenül törekednek a maguk és családjuk boldogítására is, a rosszak csak saját érdeküket tartják szem előtt s ennek elérhetése végett tiltott sőt tisztességtelen fegyverek használatától sem riadnak vissza. E két féle elem már természeténél fogva örökös harczban kell, hogy legyen egymással. A harcz vég eredménye felől kétség nem lehet, mert az igaz ügy diadalát lehet ugyan különféle mesterfogásokkal késleltetni, de az a mi igaz, ha el is van temetve egy időre, hatalmas erővel fog mindig kikelni sírjából. Ilyen harcz uralkodik jelenleg a bukaresti

magyarok egy része között is. Nem szenved kétséget, hogy itt is az igaz ügy fog győzedelmeskedni. Arra a kérdésre azonban, hogy hol van az igazság? melyik az igaz ügy? lehetnek, habár csak kis részben is, itt közöttünk elágazók a vélemények. Attól függ ez, hogy ki milyen alpra helyezkedve állapítja meg véleményét. Hogy az idevaló viszonyokból hozunk fel példát, sokszor voltunk már tanúi annak, hogy pl. valamely gyűlés előtt, a gyűlés tagjainak legnagyobb része egy, vagy más tárgyra vonatkozólag, néha szenvedélyes vita közben, megállapította véleményét s a gyűlés folyamán mégis az előzőleg tett megállapodással néha egészen ellenkező határozatot hozott, még pedig egyhangulag. Vajjon mi volt ennek az oka? Az hogy a gyűlésen kívüli megállapodások, valamely izgató lelkiismeretlensége folytán, hamis alpra voltak fektetve, melyek azonban csak addig állhattak fen, míg a helyes alapot valaki meg nem mutatta.

A jelen időben is folynak ilyen lelketlen izgatások a bukaresti magyarság között. Nagy a szegénység, sok a munka nélkül való ember, kik néhány együgyűvel együtt, eszközül engedik magukat, felhasználni az izgatók, vagy idegen célnak szolgálataiban lévők által. A nagy közönség nem tudja magát eléggé tájékozni. Ugyan egy dologról talán annyi féle magyarázatot és véleményt hall, a hány emberrel találkozik.

Hogy tehát a közönség minden, a magyarságot közelről érdeklő ügy felől kellő, hiteles tájékozást szerezhessen és az ámitók félrevezetésétől meg legyen óva, azért volt szükség Bukarestben egy, habár csak kis terjedelmű magyar lapnak megalapítása. Helyes és hazafias dolgot cselekedett e szerint a Bukaresti Magyar Társulat választmánya, midőn egy magyar lap kiadására vállalkozott.

En, tekintettel gyenge egészségi állapotomra és a hivatalommal járó nagy elfoglaltságomra, nem örömet vállalkoztam e lap szerkesztésére. A ki ismeri az itteni nyomdai viszonyokat, tudja, hogy mily nehézséggel jár, egytétől eltekintve, csak korrekturája is egy oly magyar lapnak, melynek szedői nem értik nyelvünket.

Midőn mégis meghozom a réam nézve jelen körülmények között súlyos áldozatot s elvállalom e lap szerkesztését, teszem ezt abban a reményben, hogy a magyar ügynek szolgálak vele. Ha csak egy parányi mértékben is hozzá járulok ez által az ügyek tisztázásához, ha csak egy eltévelyedett lelket is az igaz utra tudok terelni e lap által: fáradságom meg lesz jutalmazva.

E lap első sorban ugyan a Bukaresti Magyar Társulat ügyeinek tárgyalására és igazságos érdekeinek védelmére alapított; de e mellett más hazafi érdekeket s törekvéseket is felkarol. A bukaresti, sőt az egész romániai magyarságot érdeklő ügyek, a személyektől lehetőleg eltekintve, tárgyilagos, jó akaratú bírálatban fognak részesülni. Ellenkező vélemények elől, ha ezek tisztességes formába vannak öntve, e lap nem fog elzárkozni. Szem előtt tartjuk e közmondást: Győzzön mindig a jobb!

Bartalus János,

bukaresti ev. ref. pap, romániai esperes és a Bukaresti Magyar Társulat tiszteletbeli elnöke, mint szerkesztő

A Bukaresti Magyar Társulat bajai

A bukaresti magyarok egy része között jelenleg sajnálatos viszály uralkodik. E viszály azzal kezdődött, hogy a Bukaresti Magyar Társulat a múlt év december 10-én kicsapott kebeléből egy Saier Németh Ignác nevű virágkereskedőt. A kicsapásnak oka az volt, hogy Saier a mellett, hogy a társulatnak borát, melynek kezelésével meg volt bizva, hűtlenül kezelte, társadalmi magatartása által a társas összhangot veszélyeztette sa társulat-

nak ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben csak kárára, romlására és szegyé nére vált. Mind ez hosszadalmasan le van írva a társulat 1898-évi Értesítőjében, mely folyó év márczius havában jelent meg nyomtatásban. Kicsapatása után Saier Németh Ignác hamis hírek és alaptalan vádak terjesztése által igyekezett a társulat tekintélyét aláásni és ennek anyagi károkat is okozni. Nyíltan hirdette és hirdeti ma is, hogy ő megmutatja, miszerint a Bukaresti Magyar Társulatot, mely 42 év óta áll fenn és mintegy 80 ezer frank értékű vagyona van, tönkre teszi, megsemmisíti. Célja elérésében semmi eszköztől sem riad vissza. Legezőször társakat igyekezett magának keríteni. Talált is egy néhányat, kik részben félre vezetettve, részben mellék érdekeket szolgálva, támadást intéztek a magyar társulat választmányára ellen és hűtlen vagygon kezeléssel vádolták a társulat öreg titkárát. Az alaptalan vádaskodásnak eredménye a lett, hogy Saieren kívül még három egyén záratott ki a társulat köréből. Most tehát már négyen voltak a kikebelezettek. Ezek aztán, mint az egy hajóban úszók, szoros barátságot, sőt véd-és dacz-szövetséget kötöttek egymással. Azt hitték, hogy tetszésüktől függ testületeknek fenmaradása s egyes személyeknek jó hírneve, becsülete. Fokozott erővel mindent megpróbáltak, hogy a társulatnak kárt tehessenek, vagy ha lehet, megsemmisítsék azt. Elmentek Hornstein bukaresti róm. cath. érsekhez is s hivatkozva az alapszabály egyik szakaszára, melyben az van, hogy a társulat végleges feloszlása esetében a vagygon felét a róm. katk. iskola örökli, felhívták az érsek urat, hogy igyekezzenek kezettenni a vagygon felére, mert a magyar társulat feloszló félben van. Az érsek úr válasza nem jutott nyilvánosságra, de a jelek mégis azt mutatják hogy az ajánlat kedvező fogadtatásra talált. Mint a „Budapest“ ben megjelent cikkekéből is olvasható, az érsek úr ugyanis megengedte, hogy nagyrészen a magyar társulat kicsapott tagjaiból alakult „Petőfi társaság“ rendező bizottsága próbáit a kath. iskola-teremben tarthassa; megengedte továbbá a kath. tanítóknak és két magyar papnak, hogy a kicsapottak által rendezendő Petőfi ünnepélyen szerepelhessenek, de úgy látszik, hogy csak a magyar társulat helyiségében, mert miután ez nem bocsátotta rendelkezésükre nagy termét, más alkalmas helyiséget nem kerestek a tervezett Petőfi ünnepély megtartására, pedig abban az időben minden terem üres volt Bukarestben. Némely hozzá közelebb állók azt mondják, hogy az érsek ur nem volt kellőképp tájékozva az ügyek állása felől. Ez lehet igaz is, de mind addig hitelre még sem talál, míg alantós személyzete felől kellő információt nem szerez és nem intézkedik, hogy azok, kik a magyar társulat végleges megsemmisítését tüzték ki céljukul s ezt nyilvánosan hirdetik is, az ő pártfogásával ne dicsekedhessenek.

Megpróbálták a kicsapottak különféle gúny-és röpiratok, valamint élő szóval terjesztett rágalmak által a társulat egyes vezető személyei, főleg pedig ennek tiszteletbeli elnöke ellen törni, úgy okoskodván, hogy ha a vezetőket elkedvetleníthetik és vissza vonulásra kényszeríthetik, a többiekkel könnyebben elbánhatnak. Megfeleltek arról, hogy minden jóra való embernek akkor kell legerősebben helyt állani, midőn legnagyobb a veszély.

De ennyivel még nem elégedtek meg a

kicsapottak. Elhatározták, hogy tettelegességre is vetemednek s erőszakkal verik ki a magyar társulat békés tagjait saját helyiségükből, hova olvasás, vagy szórakozás végett a napnak különböző szakában jární szottak. E végre egy idő óta majd minden nap össze jönnek négyen s néha a társulaton kívül álló körből egy ötödik és hatodik „elvtársat“ is magukhoz véve, beülnek a Bukaresti Magyar Társulat bérbe adott vendéglőjének kertjébe, a hol egy külön épületben, de a kertből való bejáratl, van az egyleti helyiség is s az ide egyenként bejövő tagokat insultálják, ezek jelen létében a társulatot gyalázzák, egy szóval midőn látják, hogy ők többen vannak jelen, mint a magyar társulat tagjai, mindent elkövetnek, hogy ezeket kihozzák türelmükből s végül megverhessék. Arról is biztos tudomásunk van, hogy egyesek ellen napokig leselkedtek. Tehát ezekkel szemben az embernek élete sem biztos. Ily állapotnak nem lehet más következménye, mint az, a mit már nyíltan beszélnek, hogy a Bukaresti Magyar Társulat tagjai egyszer temegesen összegyűlnek s véglegesen megszabadítják társulatukat azon néhány kötekedő embertől.

A hajdankorban így védekeztek az emberek az ellenséges megtámadtatások ellen. Ma azonban egy europai civilizált országban ez már szégyen volna. Azért vannak minden országban törvények és ezeket végrehajtó közegek, hogy örökjének az ember élet-és vagygon biztonsága fellett. Nehogy az a szégyen épen itt Romániában, a mi második hazánkban történjék meg, hogy egy testületnek feyveresen kelljen szervezkednie vagygonának és tagjai életének biztosítása végett, miután már elébb élőszóval a titkár és néhány választmányi tag eredménytelenül tett panaszt a kicsapott kötekedők ellen, közelebről írásban adta be a társulat képviselősege panaszát az illetékes hatósághoz mind a hat fenyegetődző ellen. Ha ennek sem volna fogantatja, a helybeli osztr. magyar követség által fogjuk felhívni a román miniszterium figyelmét úgy alantós hatóságainak kötelességteljesítésére, mint az élet, és vagygon biztonságot veszélyeztető hat fenyegetődzőre, a kik mindnyájan ismeretes szociálisták és legnagyobb részben magyarországi szökevények.

NYILATKOZAT

A Bukaresti Magyar Társulat választmányi biztos tudomására jutott azon minősíthetlen ténynek, melyszerint egy Saier Németh Ignác nevű virágkereskedő, ki társulatunk kebeléből a mult 1898 év december 10-én csapattott ki, néhány szociálista barátjával, kiknek egy része hozzá hasonlóan különböző okok miatt záratott ki társulatunkból, más része pedig magyarországi szökevény, arra törekszik, hogy társulatunkat feloszlásra kényszerítse s hogy ezt az ő gondolata szerint könnyebben elérhesse, nem csak a választmányt, mely őt és társait kicsapta, illeti különféle gúnyszavakkal, hanem főleg tiszteletbeli elnökünk nt. Bartalus János ur személye ellen támad, különféle hazugságokat terjesztvén róla. Azt akarták ez által elérni, hogy tiszteletbeli elnökünket elkedvetlenítve, vissza vonulásra kényszerítsék, a mi megtörténvén, azt remélik, hogy azután könnyebben kezükbe keríthetik először a társulat vezetését, az után annak vagygonát. Biztos tudomásunk

van ugyanis arról, hogy Saier Németh Ignác egyik barátjával, Sándor Györggyel járt a róm. kath érsek urnál felajánlván ennek társulatunk vagygonának felét s kérvén az érsek urat, hogy tegyen intézkedéseket a vagygon lefoglalása végett, mert a társulat feloszló félben van.

Az ilyen és ezekhez hasonló aljas eljárások és rágalmak megczáfolására a mai napon tartott gyűlésünk egyhangu határozatából kirylatkoztatjuk a következőket.

1. Nem igaz az, hogy a Petőfi ünnepély megtartását tiszteletbeli elnökünk akadályozta volna meg, mint a hogy a „Budapest“ című napi lap 240-ik számában írva van.

Ezt, az által, hogy nagy termünket nem bocsátottuk rendelkezésük alá, megakadályoztuk mi, az összes választmány, de nem is tiszteletbeli elnökünk indítványára, hanem a magunk kezdeményezéséből azért, mert rájöttünk, hogy az u. n. „Petőfi ünnepély“ rendezősege legnagyobb részben a mi társulatunkból kicsapott tagokból alakult meg s meghívójuk úgy volt fogalmazva, hogy a dolgok állása felől kevésbé tájékozott nagy közönség vagy azt hihette, hogy mi rendezünk ünnepélyt saját helyiségünkben, vagy pedig azt, hogy valamely kellő módon megalakult rendező bizottság az összes bukaresti magyarság nevében rendez Petőfi ünnepélyt, mihez a kicsapottaknak joguk nem volt.

2. Nem igaz az, mint a „Budapest“ folyó évi 249-ik számában írva van, hogy Bálint János, róm. kath. lelkész és Onodi Antal háztulajdonos azért nem fogadták el a társulat elnökségét, mert Bartalus János ref. lelkész 10 évi elnökösködése alatt társulatunk oly anyagi zavarokba jntott, hogy jelenleg csak adóssága van, vagyona pedig semmi sincs. Az 1898-évi „Ertesítő“ szerint ugyanis, mely folyó év márczius havában jelent meg nyomtatásban, társulatunk vagyoni állása a következőképp van kitűntetve: A telek és rajta lévő épületek becsértéke 90.000 frank

A könyvtár becsértéke	2.338 „
Két billiárd, felszerelésel együtt	2.000 „
Tükrök, képek, székek, asztalok s egyéb beruházások értéke	2.500 „
A gázdirekcionál letett biztosíték.	384 „
Egy zongora	1.000 „
Készpénz	3.121 „ 30 c.
Összesen	101.343 „ 30 c.

Ezzel szemben van adósság néhány társulati tagtól nyílt váltóra felvéve 21,000 frank. A tényleges állás tehát 80,343 frank 30 centim. Bálint János és Onodi Antal urak e szerint nem az anyagi viszonyok miatt nem fogadták el az elnökséget, melyet megelőzőleg Bartalus ur visszautasított. A dolog rövidbe foglalva így történt. Társulatunk folyó év tavaszán tartott közgyűlésén egyhangulag Bartalus János ref. lelkész és esperes ur lett megválasztva elnöknek, ki azonban ezt nem fagadván el, szavazást kért, nem magára, hanem más személyre. A közgyűlés egy része azonban félre értvén szavait titkos szavazás útján is Bartalus urra szavazott s így több mint kétharmad többséggel megint meg lett választva elnöknek. Bartalus ur ekkor más, egyéni akadályok mellett arra is hivatkozott, hogy azért sem vállalhatja el az elnökséget, mert ez idő szerint a társulatban néhány salak van s az ezekkel való érintkezés által nem akarja bepiszkolni magát. Utána Bálint

János róm. kath. lelkész lett magválasztva, ki a közgyűlés színe előtt nyíltan kijelentette, hogy ő is a Bartalus ur által említett ok miatt nem vállalhatja el az elnökséget, t. i. nem akarja magát néhány ember által piszkoltatni. Így cselekedett *Onodi Antal* is, ki a jelenlegi választmányban helyet foglal s ezen nyilatkozatnak egyik aláírója.

3. Nem igaz az, hogy nt. *Bartalus János* ur, volt elnökünk, jelenleg pedig tisztelbeli elnökünk társulatunknak valaha pénzt kezelte volna s így a hűtlen pénzkezelés vádjá magától eliesik. A Saier Németh Ignác által a „Dreptatea” című román lap múlt évi 925 ik számában fúrfangosan összeállított kérdés, melyet Bartalus úrhoz, mint társulatunk elnökéhez intéz, úgy van fagalmazva, hogy a tájékozatlan közönség azt is gondolhatná, miszerint a vízkárosultak czime alatt kezelt 125 (nem 200) frank és a királyné szobrára meg a Ferencz József jubileum alapra egy ünnepély alkalmával begyűlt 152 frank (tehát nem 260 frank) a társulat elnökénél volna, vagy ő nem engedné, hogy azon pénzek rendeltetési helyekre legyenek fordítva. Elnökünk helyett megfelelt a választmány midőn a múlt évi nyomtatott Erősítőben eléggé érthetően és részletesen kimutatta, hogy az árvízkarosultak javára 1897-ben rendezni szándékolt nyári mulatság az akkori sok esőzés miatt nem sikeredt, deficizzel végződött, azon alkalomra a felülfizetésekből és egyesek adományából begyűlt 125 frank nem fedezte a kétszeri kirándulás költségeit, a választmány ezen összeget mégis külön czim alatt kezelte mind addig, míg valamely jótékony czélra oda adhatja. Ezen czélt pedig a szegény, főleg árva iskolás gyermekek javára kamatozó „*Ferencz József jubileum alap*”-ban találta meg, hova nyugta mellett beszállította. Hasonlóképp kellő időben rendeltetési helyére juttatta a választmány a királyné szobrára begyűlt összeget is, még pedig a Pesti Hirlap által, nyilvános nyugta mellett. Mind ezeket különben Saier Németh Ignác, a fúrfangos kérdező is tudja, mert midőn ezek történtek, ő még nem volt kicsapva a társulattól s mint választmányi tag, szavazatával ő is hozzá járult ezek elintézéséhez.

4. Kijelentjük, hogy a társulatunk feloszlatására irányuló szándékot nem csak, hogy nem helyeseljük, de az ilyen törekvésnek, jöjjön az bárhonnan is, teljes erőnk ből ellene szegülünk. Saier Németh Ignácot pedig, ki a múlt ősz óta nyíltan hirdeti, hogy társulatunkat meg fogja semmisíteni, egy elvetemedett...*) embernek tartjuk, a ki nem méltó arra, hogy beszéletes ember szóba álljon vele. Tiltakozunk úgy az ő, mint barátai részéről minden ezután jöhető rágalmak ellen is.

Azt sem engedjük, hogy az ügy személyes térére vitessék át, mert ez nem egyes embernek, hanem mindnyájunknak ügye, mindnyájunknak helytt kell állani érte.

Midőn a fennebbieket kijelentjük, egy szersmind felhívjuk társulatunk összes jóra való tagjait és barátait, hogy egyesült erővel törekedjünk társulatunk további fentartására, virágoztatására.

Seperjünk el a föld színéről minden gonoszsgót, hogy uralkodjék közöttünk a béke, egyetértés és kölcsönös szeretet!

A Bukaresti Magyar Társulat választ-

*) A választmány itt egy kemény, de megérdemelt kifejezést használt, melyet azonban az irodalmi tisztesség megtartása szempontjából ez alkalommal mellőzünk. Szerk.

mányának 1899 aug. 31/ szeptember 12-én tartott gyűlése határozatából

Szőrnyü Mihály, elnök; Varju Péter, jegyző; Fejér Miklós, könyvtárnok; Fekete Iózséf, gazda; Nagy János, a műkövelő osztály rendezője; Ferencz Antal, pénztárnok; Bara János, ellenőr.

Bors Miklós, Botár Péter-Hajdu András Huszti János Onodi Antal Péter Balázs Trombitás János Vizi Dénes, választmányi tagok.

A Bukaresti Magyar Társulat és a többi helybeli magyar testületek.

Abból az alkalomból, hogy Saier Németh Ignác és társai nyíltan hirdetik azon törekvésüket, hogy a Bukaresti Magyar Társulatot meg fogják semmisíteni s pártfogójukként úgy beszédben, mint különféle nyomtatványokban, a helybeli róm. kath. egyház vezér embereit emlegetik, nem hivatalosan ugyan, hanem magán uton, de írásban, kérdést intéztünk a bukaresti magyar kath. gyermeksegélyező egyesület választmányához, hogy ezt nyilatkozatra bírjuk aziránt, minő álláspontot foglal el egyesületük a Bukaresti Magyar Társulat megsemmisítését célzó törekvésekkel szemben? Ama kath. egyesületnek elnöke egy kath. pap, tagjai pedig oly katolikus férfiak, kik nagy részben a Bukaresti Magyar Társulatnak is tagjai. Elégé illetékesek tehát arra, hogy legalább a reájuk háramló vádat megczáfolják.

Ugyanazon alkalommal hasonló tartalmu átiratot intéztünk még két magyar testülethez: a Betegsegélyező egyesülethez és a Dal-és Műkövelő körhöz, melyek bizonyos tekintetben versenytársai a mi Bukaresti Magyar Társulatunknak

Tudjuk, hogy semmiféle testületnek nincs bele szólása a Bukaresti Magyar Társulat ügyeibe, melynek fenállása, előhaladása, virágzása csupán tagjainak hűségétől és czéltudatos törekvésétől függ. Midőn mégis kérdést intéztünk hozzájuk, ezt tettük tájékoztató végett, azzal a czélzattal, hogy színvallásra kényszerítsük őket, nem annyira a két utóbbit, mint a kath. gyermek segélyező egyesületet, mely közelebb áll a róm. kath. egyházhoz, melynek vezér emberei pártfogásával dicsekednek a kicsapottak.

E sorok irásáig a három testület közül kettőtől kaptunk választ. A Bukaresti Magyar Dal-és Műkövelőkör válasza így hangzik: «A Bukaresti magyar dal-és műkövelő kör részéről ezennel hivatalosan kijelentetik, miszerint a Bartalus János ev. ref. esperes úr magánjellegű átiratát tudomásul veszi s ez alkalommal azt is kijelenti, hogy az átiratban megnevezett egyénekkal semmi összeköttetésben sincs». Aláírva: Farkas Miklós, elnök, Ferencz Árpád, titkár és Varga Gyula, vál. tag. Meg vagyunk elé-

gedve vele. Mint a hogy meg letünk volna akkor is elégedve, ha épen semmi választ nem adnak, vagy azt irták volna, hogy helyeslik a Bukaresti Magyar Társulat feloszlatására irányuló törekvéseket. Mert tudjuk, hogy ez nem függ sem az ő, sem más testület szavazatától. Így annál inkább meg vagyunk elégedve, mert a nyilatkozatból látjuk, hogy a társadalmi tisztességet is szem előtt tartják, a mennyiben azon egyéneket, kiket egy testületből kizártak, tüntetőleg nem fogadják be a maguk körébe.

A kath. segélyező egyesület elnökségének, tehát nem a tagoknak, nyilatkozata így hangzik: «A bukaresti magyar kath. gyermek segélyező Egyesület elnöksége kijelenti ezennel, hogy a helybeli Magyar Társulat kebelében kiűtött zavargásokról, mint ilyen tudomást nem vett, annál kevésbé volt annak előidézésében vagy pártolásában része. Ha a mondott társulatban mégis létezik viszálykodás, egyenetlenség, effőlött csak mély sajnálkozásának adhat kifejezést. Azonban mint a bukaresti kath. magyarság érdekének hivatott képviselője, fentartja magának azt a jogot, hogy a közös pénzen alapított Bukaresti Magyar Társulat vagyonának mikénti kezelését kötelességéhez hiven éber figyelemmel kísérje. Bukarest, 1899. szept. 20-án. Pecsét. Aláírva: Az Elnökség». Minden név nélkül.

Enyilatkozat első része elég szépen hangzik. Második fele azonban, a helyett hogy eloszlatná, megerősíti a társulat vagyonának birtokba vétele felől táplált gyanút. A jogtalan beavatkozásnak szándéka tisztán kitűnik. Minőjogon lehetne különben ezt mondani: «fentartja magának azt a jogot, hogy a közös pénzen alapított Bukaresti Magyar Társulat vagyonának mikénti kezelését kötelességéhez hiven éber figyelemmel kísérje». Hiszen a társulat érvényben lévő alapszabálya csak a tagoknak, mint személyeknek adja meg ezt a jogot, de egyetlen egy rajta kívül álló testületnek sem, annál kevésbé valamely más testület elnökségének. Ha tehát a Tisztelendő ur jogot akar gyakorolni a Bukaresti Magyar Társulat kebelében, ezt nem jelenlegi minőségében, hanem csak abban az esetben teheti, ha előbb beáll a magyar társulat tagjainak sorába, mely esetben személyére vonatkozólag birni fog mind azon jogokkal és kötelességekkel, melyekkel a többi tagok birnak. Ugy hisszük, hogy adandó esetben a magyar társulat tagjai egyakarattal fognának tiltakozni minden kül beavatkozás, valamint azon felfogás ellen is, mintha a Bukaresti Magyar Társulat valaha valakivel közös pénzen alapított volna. E társulatot alapították ennek tagjai saját pénzü-

kön, mely az alapítás után is csak a többi tagokkal lett közös, nem pedig valamely más egyesülettel, vagy egyházzal.

Nem hisszük különben azt, hogy a fenneb említett nyilatkozatnak utolsó részét a Magyar róm. kath. segélyző egyesület világi tagjai is magukévá tennék, a kik, tudomásunk szerint, az elnökség által meg sem kérdeztettek a tárgyban.

HAMIS HIREK

Azok, kik a 42 év óta fenálló Bukaresti Magyar Társulat megmontására törekednek, az egész Bukarestet összejárták sok hamis hírt terjesztve, többek közt azt is, hogy nevezett társulat a román hatóságok által elismerve nincs, alapszabályai nem érnek semmit stb. Sikerült így többeket elámitani, még azok közül is, kik régebben jóra való, buzgó tagjai voltak társulatunknak. Így történt közelebről özvegy *Egyed Istvánnéval* és hozzá tartozóival is. Ugyanis midőn néhány héttel ezelőtt meghalt Egyed István, ki társulatunk temetkezési osztályának tagja volt, részére az elnökség nem utalhatta ki a 140 frank temetési költséget, mert Egyed István nem fizetvén pontosan tagsági díját, az alapszabály értelmében elvesztette a társulathoz való jogát, melyet csak az utóbbi fizetéstől számítva három hónap múlva kapott volna vissza, ha életben marad. Az izgatók biztatása következtében a meghaltak családja ebből nagy zajt ütött a társulatot beperléssel fenyegette.

A választmány, abban a tudatban, hogy a társulat alapszabályainak pontos megtartásával biztos alapon áll, hagyta mentére a dolgot s nyugodtan várta, hogy az illető perlekedni akarók a törvény előtt is valljanak szégyent, a mi már meg is történt, mert nem létezik a világon oly törvény, mely elmarasztalhatná a választmányt azért, mert helyesen alkalmazza és pontosan végrehajtja alapszabályait azon társulatnak, melyet képvisel.

Igy fognak járni azon kicsapottak is, kik hasonlóképer beperléssel fenyegetik a társulatot.

A gyengébb felfogásuak és könnyebben félrevezethetők végett itt megjegyezzük, hogy társulatunk az országos törvények keretében minden román hatóság által el van ismerve s mind addig magának alkotta alapszabályait pontosan megtartja, semmiféle hatóságnak joga nincs társulatunk belügyeibe avatkozni.

Akkor volna joga az államügyésznek közbe lépni s akkor következhetne veszély a társulatra, ha alapszabályainkat pontosan nem tartanók meg. Az államnak kötelessége örködni a felett, hogy az országos törvények keretében keletkezett testületek alapszabályait pontosan megtartsák. A Bukaresti Magyar Társulat felett is a román törvények örködnének, mert ezen társulat ezelőtt 42 évvel a román törvények keretében keletkezett s annak keretében működik jelenleg is. Hogy ez így van, egyebek mellett, bizonyíték azon válasz is, melyet a román miniszter a helybeli osztrák-magyar követség által írásban adott volt társulatunknak, midőn ennek keletkezése és működési iránya be lett jelentve Ezen okmány társulatunk vas-kasszájában őriztetik.

Alapszabály revízió

A Bukaresti Magyar Társulat folyó év tavaszán tartott közgyűlése elhatározta, hogy jelenleg érvényben lévő alapszabályát, mely újonnan átdolgozva az 1887. április 26-án tartott közgyűlésből lett kiadva, ismét revízió tárgyává teszi s a jelenlegi viszonyoknak megfelelőbbé alkotja. Az érvényben lévő alapszabálynak különösen azon szakasza vár elkerülhetetlenül módosításra, megváltoztatásra mely a tagok jogainak elvesztéséről szól. Ezen szakasz a társulat keletkezéséről fogva soha sem változott. Az eddig már két alkalommal átdolgozott alapszabályba lényegileg mindig változatlanul vétetett át. Ezen szakasz értelmében a temetkezési osztálynak azon tagja, ki tagasági díját 4 hónapig nem fizette, jogát a társulathoz elveszti, részvénye azonban elvétetik, de ha az illető a befizetés napjától számítva három hónap előtt meghal, temetési költségben mégsem részesül. Midőn a társulat alapítói ezen szakaszt így állapították meg, nem csak arra gondoltak, hogy ez által a tagokat pontos fizetésre ösztönözzék, hanem arra is számítottak, hogy a pontatlan fizetés miatt jogukat elveszített és meghalt tagoknak addig teljesített befizetéseikből fedeztessék azon tagoknak temetési költsége, kik egy két évi fizetés után meghalnak, a kik tehát az általuk tett 6-12 frank befizetés fejében 140 fr. temetési költséget kapnak a társulattól. Ezen eshetőségre azért is kellett számítani elődeinknek a társulat alapításakor, mert a tapasztalat szerint a tagok nagy része ezelőtt meghal, mielőtt annyit befizethetne a társulatba, mennyit ettől kap temetési költség fejében. Ha tehát a nagy rész többet kap ki mint a menyit befizet, a többletet okvetlenül a máséba kell kigy kapja, még pedig ez időszert azókéba, kik a pontatlan fizetés miatt jogukat elvesztették a társulathoz.

Nem állítjuk, hogy ez jól van így, főleg azért, mert az alapszabály ezen intézkedése által legnagyobb részben azonoszegény tagok vannak sújtva, kik nem hanyagságból hanem az anyagiakban való szűkölködés miatt nem fizethették tagsági díjaikat pontosan s kik épen ez említett ok miatt nagyobb mértékben vannak rá szorulva a temetési költségre is. A miénkhez hasonló alapokon keletkezett más egyesületek már régebben átlátták ezen intézkedés tarthatatlan voltát s igyekeztek alapszabályaikat megfelelően módosítani. A mi társulatunkra most került a sor az alapszabályt a társulat választmánya átdolgozta s a közelebről egybe hívandó rendkívüli közgyűlésen lesz a sor hogy annak szövegét véglegesen megálapítsa és az által lehetővé tegye azt, hogy a legközelebbi új évben már érvénybe lépjenek az új alapszabályok.

Lapuuk közelebi számában egész terjedelmében közölni fogjuk az új alapszabály-tervezetet, hogy minden tag előre tanulmányozhassa, észrevételeit módosításait arra vonatkozólag megtehesse, egy szóval a tagok közreműködésével a lehető legjobb munka legyen végezhető.

VEGYES HIREK

Felvjuk olvasóinkat, kik lapunkat pártolni akarják, hogy a negyed évre járó előfizetést, 2 frankot, a kiadók megbízottjához Csengeri Béla, titkár urhoz (Intrarea Za

lomit 6) vagy pedig a «Buk. Magyar Társulat» választmányi tagjaihoz nyugta mellett beadni sziveskedjenek.

Jótekonny ezüli népiünnepély. Folyó év szeptember 5/17-én fényesen sikerült népiünnepély tartatott a „Cismegiu“ kertben, melynek tiszta jövedelme fele részben a szarazság miatt szenvedő falusi nép felségelésére, fele részben pedig a fővárosi szegények javára fordították. A mi Bukaresti Magyar Társulatunk is résztvett ezen ünnepélyben, melyet 42 egyesület rendezett. Minden egyesületnek választmányi tagjai az egyesületi zászló alatt vonultak az ünnepély színhelyére, hol a zászlók a kör alakú zene-pavillonra lettek feltűzve s ott maradtak dél előtt 11 órától kezdve a késő éjszakáig, midőn az ünnepélynek vége lett. A sok szép és drága egyesületi zászló között előnyösen vált ki a mi magyar nemzeti színű nagy zászlónk, rajta a magyar czimerrel és koronával. Mint a többi egyesületek, úgy a mi társulatunk választmánya is arult belépti jegyeket az ünnepély céljára s ezen kívül társulatunk elnöke 50 frank felülfizetést tett, a választmány utólagos jóváhagyásának reményében.

Bérbe adó nagy terem. A Bukaresti Magyar Társulat legutóbb tartott választmányi gyűlésén elhatározta, hogy azon esetre, ha a vendéglői helyiség jelenlegi bérlőjével a szerződés ezen az őszön felbomolna, nem csak a vendéglőt adja bérbe, hanem a nagy termet is mellékhelyiségeivel együtt. Régi szándéka már a választmánynak, hogy a bálók-és műkedvelői előadások tartására alkalmas nagy termet, mely állandó színpaddal is el van látva, könnyebb kezelhetőség végett bérbe adja; de a közelebbi válságos években midőn minden féle üzlet roszul ment, nem akadt oly fizető képes bérlő, a ki kivette volna. Pedig néhány év óta a bérbeadást jelző czédula minndanyiszor ki volt ragasztva mindkét épület falára, valahányszor a vendéglős eltávozott s így fenálló szerződés által a választmány korlátozva nem volt.

Személyi hírek. A bukaresti ev. ref. iskolához a beállott iskolai évre két új tanerő érkezett: *Diószegi Erzsébet*, okleveles tanítónő és *Kövári Zoltán*, okleveles tanító, ki a laikus misszionáriusi vizsga letetésére is észül, hogy annak idejében segéd lelkészi szolgálatokat is végezhesen.

Az izgatások forrása. Gyanúnk volt, de bizonyosabban is óhajtottuk tudni azt, hogy társulatunk ellenenségei honnan merítik az erőt és bátorságot a társulat elleni folytonos izgatásra és támadásra, ezért átiratot intéztünk a helybeli magyar testületekhez, hogy ezeket nyilatkozatra bírjuk, melyből következtetni lehetesen álláspontjukra.

Mint egyik cikkünkben olvasható, a bejött nyilatkozatoknak egyike is megerősíti azon sokak által táplált gyanút, hogy a helybeli róm. kath. egyház egyházi emberei szitják az egyenetlenség púzt.

Most megbízható forrásból azt a hírt veszük, hogy egy róm. kath. pap megjelent egyik magyar egyesületnek azon gyűlésén, melyen az átiratunkat tárgyalta s a tagokat befolyásolni igyekezett. Ime, hogy üti ki a szeg a zsákból magát!

Pár héttel ezelőtt egy névtelen röpírat jelent volt meg itt Bukarestben, melyben a Buk. Magy. Társulat választmánya és tiszteletbeli elnöke van gúnyolva. Irodalmi színvonalon alól áll, mely magában hordja czáfolatát.

Megjegyzés. A nyomdának nincs elég hosszú ő és ü betűje.